

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМФР
Баранова В. Г.
“ _____ ” _____ 2017 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:
«Формування фінансових ресурсів суб`єктів підприємництва»

Виконавець:
студентка фінансово-економічного факультету

Данькова Вікторія Дмитрівна
/підпис/

Науковий керівник:
старший викладач

Бондаренко Павло Валерійович
/підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність фінансових ресурсів суб'єктів підприємницької діяльності.....	6
1.2. Джерела формування ресурсів.....	13
1.3. Світовий досвід забезпечення ресурсами суб'єктів підприємницької діяльності.....	19
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВО-БУДІВЕЛЬНОЇ ГРУПИ «ІНТОБУД»	23
2.1. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів промислово-будівельної групи «Інтобуд».....	23
2.2. Аналіз напрямків використання фінансових ресурсів промислово-будівельної групи «Інтобуд».....	38
2.3. Економіко-математичне моделювання процесу формування фінансових ресурсів промислово-будівельної групи «Інтобуд».....	45
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРОМИСЛОВО-БУДІВЕЛЬНОЇ ГРУПИ «ІНТОБУД»	49
3.1. Рекомендації щодо удосконалення процесу формування фінансових ресурсів на промислово-будівельній групі «Інтобуд».....	49
3.2. Напрями підвищення ефективності системи використання фінансових ресурсів на промислово-будівельній групі «Інтобуд».....	52
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За сучасних умов динамічного розвитку ринкового середовища і нестабільності економічного розвитку України зростає необхідність дослідження причин незадовільного фінансово-економічного стану великої кількості вітчизняних підприємств та визначення дієвих напрямів його поліпшення. Для реалізації цієї мети та підвищення ефективності функціонування національного підприємництва в першу чергу необхідно вирішити проблеми формування фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших видом ресурсів, що необхідні для забезпечення їх діяльності, основним джерелом відтворювальних процесів. Значущість фінансових ресурсів у фінансово-господарській діяльності підприємства зумовлюється здатністю фінансових ресурсів швидко трансформуватися у матеріальні, нематеріальні, технологічні, інноваційні та інші види ресурсів.

Налагоджений та ефективний процес формування фінансових ресурсів підприємств дає змогу максимізувати їх ринкову вартість, забезпечити фінансову стійкість та рентабельність, мінімізувати ризики діяльності. Наявність можливостей мобілізації фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва є визначальним чинником забезпечення конкурентних переваг вітчизняної економіки, забезпечення економічного зростання та підвищення рівня життя населення держави.

В економічній літературі досі немає єдиної думки щодо визначення фінансових ресурсів, їх складу, методів впливу на ефективність господарювання. У фінансово-кредитному словнику зазначається, що «фінансові ресурси – це грошові кошти, які перебувають у розпорядженні підприємств, господарських організацій та установ».

У визначенні М. Г. Сичова «фінансові ресурси – це грошові нагромадження і грошові фонди, що створюються підприємствами, об'єднаннями в процесі розподілу і перерозподілу суспільного продукту і національного доходу». Але не всі грошові

фонди, які формуються на підприємстві, є фінансовими ресурсами (наприклад, фонд заробітної плати). Крім того, у наведеному визначенні відсутнє призначення фінансових ресурсів.

К. В. Павлюк вважає, що фінансові ресурси мають відповідати низці критеріїв, а саме: наявності джерел створення, формі виявлення й цільовому призначенню. З огляду на це К. В. Павлюк дає таке визначення: «Фінансові ресурси – це грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб».

Заслуговує на увагу визначення фінансових ресурсів Л. Д. Буряком, котрий вважає, що «фінансові ресурси – це частина грошових коштів суб'єктів господарювання, яка перебуває у їхньому розпорядженні і спрямовується на виробничий, соціальний розвиток, матеріальне заохочення».

Отже, фінансовими ресурсами доцільно вважати частину коштів підприємства у фондовій і нефондовій формах, яка формується у результаті розподілу виробленого продукту, залучається до діяльності підприємства з різних джерел і спрямовується на забезпечення розширеного відтворення виробництва.

Усі компанії розміщують фінансові ресурси в активи, а також залучають кошти. Різниця – в акцентах. Проблеми маленьких компаній не схожі на проблеми, з якими зіштовхуються великі підприємства.

Метою даного дослідження є розкриття процесу формування та ефективного використання фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва.

Для досягнення зазначеної мети було сформульовано наступні **завдання**:

- розкрити економічну сутність, зміст та класифікацію фінансових ресурсів підприємства;
- описати джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва;
- проаналізувати світовий досвід забезпечення ресурсами підприємств;

- проаналізувати джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів досліджуваного підприємства;
- здійснити економіко-математичне моделювання процесу формування фінансових ресурсів на досліджуваному підприємстві;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення процесу формування фінансових ресурсів та запропонувати напрями підвищення ефективності системи використання фінансових ресурсів.

Об'єктом дослідження є процеси формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні аспекти формування фінансових ресурсів підприємств в економіці України.

Методи дослідження. Теоретико-методичну базу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Індукція і дедукція, аналіз і синтез застосовувались в процесі дослідження фінансових ресурсів як об'єкта менеджменту компанії. Оцінка динаміки та структури фінансових ресурсів підприємства здійснювались на основі методів інтерпретації, системного і ретроспективного аналізу, спостереження, групування, типізації, порівняння та графічного зображення результатів дослідження. Також застосовувались методи економіко-математичного моделювання. При обґрунтуванні рекомендацій з удосконалювання системи формування та вдосконалення фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва були застосовані методи системності, комплексності та логічного моделювання.

Інформаційна база дослідження. Розроблення науково-методичних положень і формулювання практичних рекомендацій виконано на підставі опрацювання вітчизняного законодавства з питань підприємницької діяльності, матеріалів фахових періодичних видань, вивчення праць вітчизняних і зарубіжних науковців за досліджуваною темою та аналізу офіційних статистичних даних та фінансової звітності суб'єкта підприємництва.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні розкрито сутність фінансових ресурсів, їх класифікацію і процес формування та розроблено напрями поліпшення процесу формування та ефективного використання фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. За результатами дослідження сформульовано такі висновки і пропозиції теоретичного та практичного характеру.

1. Розкрито економічну сутність фінансових ресурсів підприємства через призму їх основних ознак, зокрема визначено, що фінансові ресурси створюють передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, забезпечують неперервність руху грошових потоків підприємства. Фінансові ресурси підприємств класифікують за такими ознаками: залежно від джерел формування, за правом власності та за використанням.

2. Висвітлено принципи та особливості процесу формування ресурсів підприємств, описано класифікацію джерел формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Визначено фактори, що впливають на структуру джерел фінансування підприємства, зокрема: вид оподаткування доходів підприємства; темпи зростання реалізації товарної продукції та їх стабільність; структура активів підприємства; стан ринку капіталу; відсоткова політика комерційних банків; рівень управління фінансовими ресурсами підприємства тощо.

3. Проаналізовано світовий досвід забезпечення ресурсами підприємств, на основі аналізу виділено чотири основні фактори впливу на формування структури капіталу суб'єктів підприємництва. Розглянуто різні способи поліпшення управління фінансовими ресурсами, якими користуються зарубіжні фірми.

4. Проаналізовано джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів досліджуваного підприємства на основі аналізу структури активів і пасивів підприємства. Виявлено основні тенденції на підприємстві за аналізований період. Здійснено оцінку фінансової стійкості підприємства за допомогою коефіцієнтів.

5. На основі проведеного аналізу, здійснено економіко-математичне моделювання процесу формування фінансових ресурсів на підприємстві. Виявлено залежність обсягу чистого фінансового результату підприємства від залучених ресурсів та побудовано модель цієї залежності за допомогою лінійної однофакторної регресійної функції, вивчено прогнозні значення показників.

6. У відповідності до встановлених проблем формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві, таких як складність залучення коштів, необхідність надання відповідних гарантій, зниження норми прибутку активів, зниження фінансової стійкості та зростання ризиків, необхідність концентрації коштів для погашення позик, залежність рішень компаній від вимог кредиторів і т.д., запропоновано напрями підвищення ефективності формування та використання залучених ресурсів підприємства, а саме: удосконалення роботи фінансових служб, забезпечення найбільш ефективних форм і умов залучення позикового капіталу з різних джерел, постійний аналіз ринку, гнучкість реагування на зміни, чітке визначення напрямів формування позикових коштів, підвищення осягів чистого прибутку для збільшення частки власного капіталу і т.д.

Результати дослідження доцільно використовувати для вдосконалення процесу формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва з метою забезпечення зростання фінансового потенціалу і мінімізації ризиків функціонування підприємств в довгостроковому періоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : навч. посіб. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. – К. : Алерта, 2014. - 432 с.
2. Коваленко О. В Підприємництво та його організаційно-правові засади: навч. посібник / О. В. Коваленко. - Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2013. - 400 с.
3. Моцюк М. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства / М. Моцюк. - 2014. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/dzherela-formuvannya-ta-napryamy-vykorystannya-finansovyh-resursiv-pidpryjemstva/>
4. Каракджи А.Х. Формування та використання фінансових ресурсів підприємства / А.Х. Каракджи. - 2014. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74501>
5. Шастун А.В. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств / А.В.Шастун. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2016/paper/722/381>
6. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник / В. М. Опарін. – К.:КНЕУ, 2001. – 240с.
7. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2013. - 375 с.
8. Чайковська О.В. Сугоняк А.О.Залучення позикових коштів як джерело фінансування підприємств / О.В. Чайковська, А.О. Сугоняк. - 2011. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/10_86242.doc.htm

9. Доц І.Б., Висоцька К.В. Оптимізація структури капіталу підприємства з метою підвищення його фінансової безпеки / І.Б. Доц, К.В. Висоцька // Збірник науково-технічних праць. - 2013. - С.224-229.
10. Домбровська Л.В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу / Л. В. Домбровська // Ефективна економіка. - 2014. - №2. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2731>
11. Оспіщева В.І. Фінанси: Курс для фінансистів: навч. посіб. / . В.І. Оспіщева. — К., 2008. — 567 с.
12. Заремба Н. В. Джерела формування фінансових ресурсів / Н.В. Заремба. - 2012. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=15593>
13. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємств : підручник: / Л. О. Лігоненко. – К. : КНТЕУ, 2006. – 491 с.
14. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства: / О.П. Близнюк, А.П. Горпинченко // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. - 2012. - №2. - С.52-58.
15. Шило В. П. «Фінанси підприємств» (за модульною системою навчання): теоретично-практичний посібник / В.П. Шило, С.Б. Ільїна, С.С. Доровська, В.В. Барабанова. - Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288 с.
16. Самойлова Т. А. Джерела формування фінансового капіталу підприємства / Т. А. Самойлова. - Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/dzherela-formuvannya-finansovogo-kapitalu-pidpriemstva.html>
17. Білоченко А. М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку // Фінанси України. - 2008. - №3. - с. 95.
18. Самборська Ю.О. Сутність, склад та структура фінансових ресурсів підприємства / Ю.О. Самборська. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

- <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5934/180.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
19. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. / І.П. Мойсеєнко— К.: Знання, 2006. — 490 с.
 20. Демко І.І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів / І.І. Демко // Збірник наукових праць. - 2014. - №38. - С.116-123.
 21. Грабчук О. М. Світовий досвід використання фінансових інструментів для регулювання стану національної економіки / О. М. Грабчук. - Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". - 2012. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=936>
 22. Ткачик Л. П. Окремі аспекти міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства / Л. П. Ткачик, К. С. Глемба // Молодий вчений. - 2015. - № 11. - С.26
 23. Климаш Н.І. Економічна природа позикового капіталу та ефективність його використання на вітчизняних підприємствах / Н.І. Климаш. - 2013. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18095/1/Pozykoviyu.pdf>
 24. Ярцева Т. А. Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємства / Т. А. Ярцева // Управління розвитком. - 2013. - №18. - С.103 - 106
 25. Вовк І. Класифікація ресурсів підприємства. Сучасні підходи [Електронний ресурс] / І. Вовк // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2011. - №1(4). - Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11vippsp.pdf>.
 26. Мішина С. В. Методичне забезпечення оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин // Науково-технічний збірник. – 2009. – № 87. – С. 272–277.
 27. Присяга Т. А. Аналіз підходів до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів / Т. А. Присяга. - 2011. - [Електронний ресурс]. -

- Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/13_NMN_2011/Economics/10_86369.doc.htm
- 28.Новогренко О. М., Бедзай О. В Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства / О.М. Новогренко, О.В. Бедзай - 2012. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=10577>
- 29.Телишевська Л.І. Управління фінансовими ресурсами підприємства в межах його інвестиційної діяльності / Л. І. Телишевська, О. В. Птащенко, А. В. Белоус // Бізнес Інформ. - 2015. - № 8. - С. 273-277.
- 30.Олександренко І.В. Автоматизація фінансової діагностики: теорія і практика: навч. посіб. / І.В. Олександренко, С.О. Пиріг. – Львів: Ліга-Прес, 2015. – 205 с.
- 31.Бердар М. Методика контролю в управлінні фінансовими ресурсами підприємства / М. Бердар // Економіка - 2012 - №7. - С.39-41.
- 32.Семенов В.М. Економіка підприємства: підручник. – 2-е видавництво / В. М. Семенов. – М.: Центр економіки і маркетингу, 2009. – 312 с.
- 33.Кірейцев, Г. Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Г. Г. Кірейцев; Навчальне видання. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 496с.
- 34.Глухівська А.Б. Обґрунтування доцільності залучення позикових коштів підприємством / А.Б. Глухівська. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=2673>
- 35.Бражник Л.В. Джерела фінансування господарської діяльності підприємств / Л.В. Бражник, І.О. Ралко, В.О. Яловега, В.О. Заловецька // Наукові праці ПДАА. № 1(6). – 2013. – С. 57-62.
- 36.Дропа Я.Б., Терешко О.М. Формування фінансових ресурсів підприємств в сучасних умовах розвитку фінансової системи / Я.Б. Дропа, О.М. Терешко. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/5875>
- 37.Яремчук А. О. Залучення позикових коштів підприємствами: проблеми та основні шляхи їх вирішення / А.О. Яремчук. - 2016 - [Електронний ресурс].

- Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/41_DWS_2016/Economics/10_218523.doc.htm
- 38.Піхняк Т. А. Залучення позикових коштів підприємствами: проблеми та основні шляхи їх вирішення / Т. А. Піхняк, А. В. Божок // Молодий вчений. - 2014. - № 7(10). - С. 69-71. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/7/69.pdf>
- 39.Волочан Ю.А., Волошанюк Н.В. Проблеми формування фінансових ресурсів в умовах економічної нестабільності / Ю.А.Волочан, Н.В.Волошанюк - 2011. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NMN_2011/Economics/10_86369.doc.htm
- 40.Харчук С.А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення / С. А. Харчук // Економіка та держава. - 2015. - № 6. - С. 110-113.
- 41.Мацелюх Н.П. Основи економічної науки : навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. теорії / Н. П. Мацелюх [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 324 с. : табл., схеми. - Бібліогр.: с. 299-303.
- 42.Бутка М.П. Виробничий менеджмент : підручник для внз / М.П. Бутка; М-во освіти і науки України, Чернігів. нац. технолог. ун-т. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 424 с.
- 43.Школьник І.О. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 488 с.
- 44.Школьник І.О. Фінансовий аналіз : навч. посібник / І. О. Школьник [та ін.] ; за заг. ред. І. О. Школьник ; Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України", Каф. фінансів. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 368 с. : табл. - Бібліогр.: с. 350-351.
- 45.Омельченко Л.С. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. С. Омельченко. – Маріуполь : ПДТУ, 2016. – 235 с.

- 46.Ганечко І.Г. Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань : навч. посіб. / І.Г. Ганечко, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 244 с.
- 47.Мартиненко В.П. Напрямки стабілізації фінансового стану підприємств промисловості / В.П. Мартиненко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 7. – С. 43-47.
- 48.Кузнецова С.А. Побудова ефективної системи фінансового менеджменту в нестабільній економіці: теорія та методологія / С.А. Кузнецова // Академічний огляд. – 2014. – № 1 (34). – С. 32-37.
- 49.Романенко, О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
50. Безгуба М. О. Фінансова складова регулювання економічного розвитку / М. О. Безгуба // Економіка та держава. – 2016. – № 6. – С. 77–81.
- 51.Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.